

Izabela Krasińska

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

ORCID 0000-0002-5897-9333

Interdyscyplinarna konferencja naukowa
Miasto starsze niż prasa (III).
Zielona Góra, 15-17 października 2025 roku

W dniach 15-17 października 2025 roku w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze odbyła się III Interdyscyplinarna konferencja naukowa z cyklu *Miasto starsze niż prasa*. Poprzednie jej edycje zorganizowane zostały w 2023 i 2024 roku. Organizatorami III odsłony konferencji byli: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze; Katedra Wiedzy o Mediach Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; Komisja Prasoznawcza PAN, Oddział w Krakowie; Zakład Dziennikarstwa i Nauk o Mediach Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego; Lubuskie Towarzystwo Naukowe; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Zarząd Oddziału w Zielonej Górze oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Biblioteki Norwida. Celem konferencji była analiza stanu i prezentacja kierunków badań nad prasą polską, ze szczególnym uwzględnieniem prasy regionalnej. Tegoroczna edycja konferencji zbiegła się z jubileuszem 200-lecia najstarszego czasopisma ukazującego się w Zielonej Górze, czyli „Grünberger Wochenblatt” oraz 50-leciem zielonogórskiej prasy studenckiej. Należy podkreślić, że konferencji towarzyszyła wystawa otwarta dla zwiedzających od 9 do 29 października 2025 roku pn. *200. rocznica powstania zielonogórskiego czasopisma (1825-1944): „Grünberger Wochenblatt”*.

W III Interdyscyplinarnej konferencji naukowej z cyklu *Miasto starsze niż prasa* udział wzięli przedstawiciele: Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu, Archiwum Państwowego w Zielonej Górze, Mu-

zeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze, Związku Literatów Polskich, Oddział w Zielonej Górze i Zespołu Szkół w Czerwieńsku.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali: dr Andrzej Buck – dyrektor WiMBP, prof. dr hab. Grażyna Wrona (UKEN) – przewodnicząca Komisji Prasoznawczej PAN, Oddział w Krakowie oraz prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk (UJK) – przewodnicząca Rady Naukowej WiMBP. Konferencja rozpoczęła się od tzw. wykładu inspirującego dr. hab. prof. ANS Macieja Malinowskiego pt. *Język w mediach, czyli polszczyzna byle jaka*.

W pierwszym dniu konferencji (15 października) można było wysłuchać wystąpień odbywających się w dwóch sesjach zatytułowanych *Prasa, media, region – kierunki i inspiracje badawcze – stare pytania, nowe odpowiedzi*. W pierwszej sesji, gdzie moderatorką była prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak (UZ) swoje referaty zaprezentowali: dr Sabina Kwiecień (UKEN) *Galiczyjskie czasopisma naukowe do 1918 roku – wstęp do badań*; prof. dr hab. Grażyna Wrona (UKEN) *Między pytaniem a oskarżeniem. Interpelacje prasowe w Sejmie Ustawodawczym (1919-1922)*; dr Piotr Prusinowski (WiMBP) *Dzieje Lubuskiego Teatru w Zielonej Górze zapisane na kartach „Zeszytów Teatralnych” (1958-2025)*; prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk (UJK) *Londyński „Pamiętnik Literacki” – organ Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie – po 2018 roku*.

W drugiej sesji, której moderatorką była prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk (UJK) wynikami swoich badań podzieliły się: dr hab. prof. UW Katarzyna Gajlewicz-Korab, mgr Dagmara Sidyk-Furman (UW) *Między rejestrem a rzeczywistością: własność prasy w Polsce a wyzwania identyfikacji beneficjentów rzeczywistości*; dr hab. prof. UJK Olga Dąbrowska-Cendrowska *Koncerny Burda Media Polska i Bauer Media Polska na polskim rynku mediów – dywersyfikacja produktów i usług*; dr Bożena Jaskowska (UKEN) *Cyfrowe narzędzia CAQDAS (Computer-Assisted Qualitative Data Analysis Software) w analizie zawartości prasy: studium przypadku z użyciem MAXQDA*. W tym miejscu należy dodać, że każdą sesję wieńczyła owocna dyskusja.

Pierwszy dzień konferencji zakończył się godzinną debatą pt. *Co mówią, a czego nie mówią nasze źródła? O ograniczeniach i potencjale badań nad mediami*, której moderatorką była prof. dr hab. Grażyna Wrona (UKEN). Deбата była w zamierzeniu organizatorów konferencji „okazją do namysłu nad tym, co źródła mówią, a czego nie mówią o mediach, oraz jakie ograniczenia i możliwości stwarzają dla [...] badań”.

Drugi dzień konferencji (16 października) rozpoczął się od rozmowy z gościem specjalnym prof. dr hab. Jerzym Bralczykiem nt. *Wiem co mówię, czyli o komunikacji*. Poprowadzili ją dr Kaja Rostkowska (UZ) oraz dyrektor WiMBP dr Andrzej Buck. Spotkanie z uczonym specjalizującym się m.in. w języku mediów, reklamy i polityki spotkało się z ogromnym zainteresowaniem, również ze strony tłumnie na nie przybyłych studentów Instytutu Filologii Polskiej UZ.

Po inspirującej rozmowie z prof. dr hab. Jerzym Bralczykiem kontynuowano obrady w sesjach. O godz. 11.00 rozpoczęły się wystąpienia w sesji III.

Moderatorką była dr hab. prof. UW Katarzyna Gajlewicz-Korab. W sesji tej z wynikami prowadzonych przez siebie badań zapoznały uczestników konferencji trzy badaczki z UJK. Jako pierwsza wystąpiła dr hab. prof. UJK Aleksandra Lubczyńska z referatem „*Pamiętnik Koła Kielczan*” (1925-1938) *a idea regionalizmu*. Kolejna uczestniczka konferencji dr hab. prof. UJK Izabela Kasińska przypomniała mało wykorzystywane do badań nad historią radia i radiofonizacji w Polsce jednodniówki radiowe (*Rozgłosnia Polskiego Radia w Łodzi w świetle jednodniówek „Fala Łódzka” z lat 1935-1939*). Prelegentka szczególną uwagę poświęciła pięciu rocznicowym jednodniówkom ukazującym się pod wspólnym tytułem „Fala Łódzka”, które stanowią wartościowe źródło do badań nad początkami regionalnej rozgłośni radiowej w Łodzi. Ostatnia z prelegentek w III sesji, mgr Agata Chrobot reprezentująca Szkołę Dokorską UJK, przeanalizowała film z 2024 roku pt. *Simona Kossak* m.in. pod kątem relacji głównej bohaterki z przyrodą (*Film Simona Kossak w kontekście feministycznej narratologii i post-humanizmu*).

Sesja IV, o innym niż trzy poprzednie tytule – *Prasa niemiecka w Zielonej Górze – ślady dawnego miasta*, rozpoczęła się o godz. 12.40 pokazem liczącym sobie 100 lat filmu o Zielonej Górze z prelekcją Beaty Grelewicz i Tomasza Czyżniewskiego z Archiwum Państwowego w Zielonej Górze. Po prezentacji interesującego dokumentu głos zabralo pięciu uczestników konferencji związanych z regionem lubuskim: dr hab. prof. UZ Marek Biszczyński *Monografia Hugona Schmidta i jej źródła*; dr Przemysław Bartkowiak (WiMBP) *Wybrane przedwojenne zielonogórskie czasopisma regionalne znajdujące się w zbiorach Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze*; dr Paweł Karp (WiMBP) „*Sorauer Wochenblatt/Tageblatt*” – *czasopismo Żar i Dolnych Łużyc (1817-1944)*; dr hab. prof. UZ Jarosław Kuczer *Zagadnienia prawne, ustrojowe i administracyjne w dyskursie rodzącej się niemieckiej prasy lokalnej w XIX w. Przypadek „Grünberger Wochenblatt” (1825-1871)* oraz dr Przemysław Góralczyk (Zespół Szkół w Czerwieńsku) *Czerwieńsk na kartach „Grünberger Wochenblatt” od połowy XIX do połowy XX wieku*. Moderatorką sesji IV była dr Anitta Maksymowicz z Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze.

W drugim dniu konferencji odbyła się także godzinna debata nad przedwojenną niemiecką prasą lokalną. Uczenni zastanawiali się czy stanowi ona ważne dziedzictwo, czy też jest dla współczesnych dodatkowym obciążeniem. Moderatorem debaty był dr Przemysław Bartkowiak (WiMBP), a udział w niej wzięli: dr hab. prof. UZ Marek Biszczyński, dr hab. prof. UZ Jarosław Kuczer, dr Paweł Karp (WiMBP), dr Przemysław Góralczyk (Zespół Szkół w Czerwieńsku), dr Anitta Maksymowicz (Muzeum Ziemi Lubuskiej), Beata Grelewicz (Archiwum Państwowe w Zielonej Górze) oraz znany zielonogórski dziennikarz Tomasz Czyżniewski.

Drugi dzień obrad zakończył wernisaż 200. rocznica powstania najstarszego zielonogórskiego czasopisma (1825-1944): „*Grünberger Wochenblatt*”. Ar-

chiwalne roczniki czasopisma zaprezentowane zostały w Galerii Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida.

W ostatnim dniu konferencji (17 października) odbyły się obrady w V sesji zatytułowanej *Prasa studencka – alternatywa dla kultury narodowej?*, której moderatorką była prof. dr hab. Magdalena Steciąg (UZ). Obrady rozpoczęły się od dyskusji nad najnowszą książką wybitnego historyka prasy prof. dr. hab. Jerzego Jarowieckiego pt. *Eugeniusz Kolanko „Bard”. Poeta i konspirator* (Warszawa – Zielona Góra 2025). Z uwagi na nieobecność Autora rozmowę (online) o książce przeprowadzili z nim prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk (UJK) i dr Andrzej Buck (WiMBP). Następnie czworo prelegentów zaprezentowało referaty dotyczące prasy studenckiej Zielonej Góry oraz Akademickiego Radia Index Uniwersytetu Zielonogórskiego: dr Andrzej Buck (WiMBP) *Zielonogórska prasa studencka (1975-1980). Modele, struktura i funkcje*; dr Kaja Rostkowska, Weronika Łuczak (UZ) *Konwergencja mediów lokalnych w praktyce: casus Akademickiego Radia Index*; dr Robert Rudiak (Związek Literatów Polskich, Oddział w Zielonej Górze) *Literatura, nauka i sztuka na łamach zielonogórskich pism studenckich (1959-2020)*.

Konferencja zakończyła się półgodziną debatą pt. *Dziedzictwo badań nad prasą studencką Andrzeja K. Waśkiewicza*. Udział w niej wzięli dr Kaja Rostkowska (UZ), dr Andrzej Buck (WiMBP) i reprezentujący Związek Literatów Polskich, Oddział w Zielonej Górze Eugeniusz Kurzawa.

W III Interdyscyplinarnej konferencji naukowej z cyklu *Miasto starsze niż prasa* mieli okazję zaprezentować się teoretycy i metodolodzy badań prasoznawczych oraz znawcy ziemi lubuskiej (historycy i regionaliści).

Data zgłoszenia tekstu: 20.11.2025

Data akceptacji tekstu: 23.11.2025